

HE maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi

Joulukuu 2018

Esityksen tavoitteet

- Tehdään maakuntaudistuksen edellyttämät **tehtävien ja henkilöstön siirrot** ja muut tarpeelliset muutokset.
- Luodaan **puitteet maakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnittelulle**.
- Varmistetaan maantieverkon valtakunnallinen **yhtenäisyys** sekä maanteiden **riittävä palvelutaso** joka puolella maata.
- Turvataan tienpidon **rahoituksen riittävyys** uudessa järjestämismallissa.
- Edistetään toimivia alueellisia **liikennepalveluja** tie-, rautatie- ja lentoliikenteessä.
- Huolehditaan **yksityistieavustuksista**.
- Kehitetään ja järjestetään **saariston liikenne- ja kuljetuspalveluita**.

ELY-keskusten nykyiset tehtävät

Tie- ja liikenneolot:

- Liikenneturvallisuus
- Liikennejärjestelmän toimivuus
- Maanteiden pito
- Julkisen liikenteen järjestäminen

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset (15)

Esimerkkejä lakiehdotuksista:

- **Virastolait** (Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto)
- **Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä** (503/2005): liikennejärjestelmä, tienpitoalueet, sopimukset ja rahoitus
- **Laki liikenteen palveluista** (320/2017): julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirrot ja lentoliikenteen ostot
- **Ilmailulaki** (864/2014): lentopaikat
- **Ratalaki** (110/2007): vuorovaikutus yleis- ja ratasuunnitelmissa
- **Tieliikennelaki** (729/2018): ajoneuvojen pääsy maantielautalle ja yhteysalukselle
- **Yksityistielaki** (560/2018): avustukset ja LUOVA:n rooli
- **Voimaanpanolaki**: henkilöstön, sopimusten, vireillä olevien asioiden, ym. siirrot

Liikennehallinto ja maakuntaudistus

Maakunnat aloittavat toimintansa 1.1.2021

1. ELY-keskuksissa liikennevastuualueilla (9) hoidetut tehtävät siirtyvät pääsääntöisesti hoidettaviksi maakunnissa.
2. Poikkeuksena ovat [valtakunnalliset tehtävät, jotka siirtyvät 1.1.2021](#) L-vastuualueelta **Väylävirastoon** (tie- ja ratamaanhankinta ja kiinteistöjen hallinta; hoidon alueurakoiden kilpailutuksen ohjaus ja tuki; maantielauttaliikenne; tienpitoa palvelevat taloushallintotehtävät, maanhankinnan maksatustehtävät, tienpidon lupapalvelua tukevien tietojärjestelmien ylläpito ja

kehittämistehtävät sekä tienpidon asiakirjahallintotehtävät siirtyviin tehtäviin liittyen mm. lupapalvelut; tienvarsimainonta ja kaapeleiden ja johtojen sijoittaminen; ajoneuvojen siirrot ja vahingonkorvausasiat sekä museo- ja perinnetoiminta) ja **Liikenteenohjaus-yhtiöön/Traffic Management Finland Oy** (tienvarsitelematiikka ja asiakaspalvelu-tehtävät).

3. Siirtyvät tehtäväkokonaisuudet on kirjattu **maakuntalain 6 §:ään**.

Liikennehallinto ja maakuntalaki

6 § 1 mom: Maakunta hoitaa sille lailla säädettyjä tehtäviä seuraavilla tehtäväaloilla:

- 14) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö ja toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun;
- 15) yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevat valtionavustustehtävät.

6 § 2 mom: Maakunta voi lisäksi hoitaa:

- Liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä samoin kuin sitä koskevia valtionavustustehtäviä, lukuun ottamatta liikenteen palvelulaissa mainittujen kunnallisten ja seudullisten viranomaisten toimialaa ~~sekä raideliikennettä~~;
- Saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä.

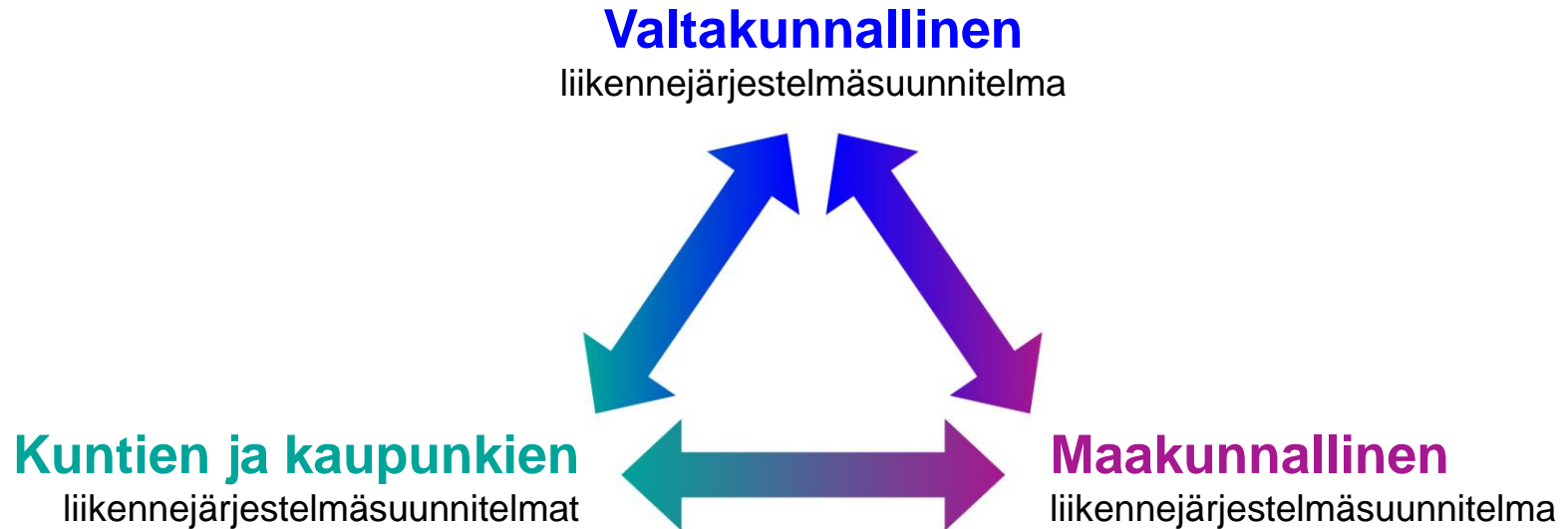
Liikennejärjestelmä- suunnittelu tehokkaaksi

Koskisi **kaikkia liikennemuotoja** (tie-, raide-, vesi- ja lentoliikennettä), ei kuitenkaan kunnissa ja kaupunkiseuduilla tehtävää liikennejärjestelmäsuunnittelua.

Tavoitteena edistää **pitkäjänteistä liikennejärjestelmäsuunnittelua** sekä varmistaa alueellisen liikennejärjestelmäsuunnittelun jatkuvuus ja linkitys valtakunnalliseen suunnitteluun.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuvaa ja vuorovaikutteista yhteistyöhön perustuvaa suunnittelua

Tienpitoalueista sopiminen (1b-luku) ^{1/2}

Maakunnat sopivat tienpidon tehtävien hoitamisesta enintään yhdeksällä tienpitoalueella (laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä).

Ensimmäinen sopimus tulisi tehdä **29.2.2020 mennessä.**

Tienpitoalueiden muodostamisella on varmistettava:

- tienpidon kustannustehokkuus, yhtenäisyys, asiantuntevuus ja pitkäjänteisyys
- lain mukaisen palvelutason toteutuminen, työssäkäyntialueiden asiakastarpeiden huomioiminen
- tarkoituksenmukaisten tienpitoalueiden muodostuminen

Tienpitoalueista sopiminen (1b-luku) ^{2/2}

Tienpitoalueita koskevilla **maakuntien yhteistyösopimuksilla** keskeinen rooli maakuntien välisen työnjaon määrittämisessä.

LVM:llä ja Väylävirastolla lausunto-oikeus tienpitoalueita koskeviin yhteistyösopimukseen ja oikeus puuttua tarvittaessa (neuvottelumenettely).

Jos yhteistyöneuvotteluissa ei synny sopimusta, VN tekisi LVM:n esittelystä päätöksen alueellisen tienpidon tehtävien hoitamisesta maakuntien yhteistoiminnassa.

Valtio ja maakunnat sopivat

Tienpitäjä ja tienpitoalue valmistelevat tienpidon järjestämiseksi **nelivuotisen tienpidon sopimuksen**

- Tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta rahoituksesta ja sen suuntaamisesta
- Tienpitoa ja taloutta koskevista tavoitteista ja toimintatavoista sekä raportoinnista
- Tarpeellisista vastuu- ja vahingonkorvauskysymyksistä

Tienpitoalueen ja tienpitäjän välillä tehtäisiin vain yksi sopimus, joka kaikkien sopimusosapuolten (ml. kaikkien

tienpitoalueeseen kuuluvien maakuntien) olisi hyväksyttävä. Sopimus voi sisältää jokaista tienpitoalueen maakuntaa koskevan erillisen osan ja kaikki tienpitoalueen maakunnat voisivat osallistua sopimusneuvotteluihin

Vahvemmin sitova ensimmäisen sopimusvuoden osalta, vuosittaisissa neuvotteluissa päivitetäisiin edellisen vuoden sopimusta

- Jos sopimusta ei saada aikaan, VN tekisi päätöksen tienpidon sopimuksella ratkaistavista asioista

Tienpidon rahoitus

Valtio vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista Väyläviraston toimiessa asiassa vastuuviranomaisena

Maakuntien hoidettavana olevien tienpidon tehtävien rahoitus eriteltäisiin maakunnittain.

- Erittely tehtäisiin tieverkon ja liikenteen ominaisuuksiin ja muihin olosuhteisiin perustuen niin, että varmistetaan maantieverkon ja sen kunnon yhtenäisyys sekä lain edellyttämän palvelutason ja kunnossapidon tason toteutuminen.

ELY:stä siirtyvien ja Liikennevirastossa nykyisin tehtävien valtakunnallisten tehtävien rahoitus varataan **Väylävirastoon** ja sisältää rahoituksen myös Liikenteenohjausyhtiölle (Traffic Management Finland Oy).

- Lisäksi äkillisiin tarpeisiin, kuten myrskytai tulvatilanteisiin, yksittäisiin suurempiin investointeihin taikka teemaohjelmia (esim. siltojen korjausohjelma, meluntorjunta yms.) varten varataan Väylävirastoon maakunnille tarpeen mukaan jaettavaa rahoitusta.
- Määrärahan käyttöä ohjataan talousarviolla ja viraston tulosoajauksella.

Maakuntiin siirtyvät liikennetehtävät ^{1/2}

Jokaisen 18 maakunnan tehtävät

- Tienpitoalueesta sopiminen muiden maakuntien kanssa.
- Liikennejärjestelmäsuunnittelu, liikenneturvallisuuden edistäminen, maankäytön ja liikenteen yhteistyö.
- Maakunnalle valmistellun tienpidon ja liikenteen suunnitelman sekä Väyläviraston kanssa tehtävän tienpidon sopimuksen hyväksyminen.
- Lisäksi muut maakuntalain mukaiset liikennetehtävät: yksityistieavustukset, liikkumisen ohjaus, ja maakunnan päätöksen mukaisesti julkinen henkilöliikenne ja saaristoliikenne.

Maakuntiin siirtyvät liikennetehtävät ^{2/2}

Tienpitoalueiden tehtävät

– tienpidon tilaajatehtävien järjestämistä

- Tienpidon ja rahoituksen suunnittelu.
- Tienpidon ja liikenteen suunnitelman ja tienpidon sopimuksen valmistelu.
- Maanteiden hankesuunnittelu.
- Maanteiden suunnittelun, kunnossapidon ja rakentamisen hankinnat.
- Tienpidon laadun valvonta, tietojen tuottaminen maantieverkosta.

Maakuntiin siirtyisi ELY:istä yhteensä noin 325

htv. (sis. tienpito- ja liikennejärjestelmätehtävien lisäksi muutkin liikennetehtävät; lisäksi Maakuntien liitoista siirtyy liikennetehtäviä hoitavia)

Valtiolle siirtyvät tehtävät ja henkilöstö

Väylävirastoon siirtyvät tehtävät

- Väylävirasto on tienpitäjä
- Väylävirasto vastaisi jatkossa valtiolle maantieverkon omistajuudesta johtuvista tehtävistä sekä tienpidon valtakunnallisista tehtävistä
- Tienpitoa palveleva taloushallinto (nykyisin KEHA)
- Väylävirastoon ELYiltä ja KEHA:sta siirtyvät (keskitettyinä hoidetut) valtakunnalliset tehtävät yhteensä noin 80 htv

Liikenteenohjausyhtiöön siirtyvät tehtävät

- Liikennevirastossa nykyisin hoidettavat liikenteenohjaustoiminnot yhtiöitetään valtion osakeyhtiöksi 1.1.2019 alkaen (Traffic Management Finland Oy)
- Tieliikennetelematiikka Asiakaspalvelukeskuksen tehtävät
- Liikenteenohjausyhtiöön ELYiltä siirtyy yhteensä noin 20 htv

Kaikki siirrot 1.1.2021

Liikennepalvelut

Maakunta voi hoitaa

(6 § 2 momentti)

- Liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä
- Julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä ja valtionavustustehtäviä (ns. ELY-osuus)
- Saaristoliikenteen järjestämistä (MAKU 2).

Henkilöliikenne pitää sisällään tie-, raide- ja lentoliikenteen (ml. lentoyhteydet ja lentopaikat) sekä Merenkurkun liikenteen ostopalvelut.

Tehtäväsiirrot toteutetaan Liikennepalvelulain ja ilmailulain muutoksilla:

- ELY-keskus korvataan toimivaltaisella maakunnalla
- säännellään lentoliikenteen ostoista (julkinen palveluvelvoite)
- lentopaikat

Seudullisten (12) ja **kunnallisten** (14) toimivaltaisten viranomaisten asema säilyy ennallaan.

LVM:n hallinnonala (Liikenne- ja viestintävirasto) vastaa julkisen henkilöliikenteen tuista suurille ja keskisuurille kaupungeille.

Rahoitus

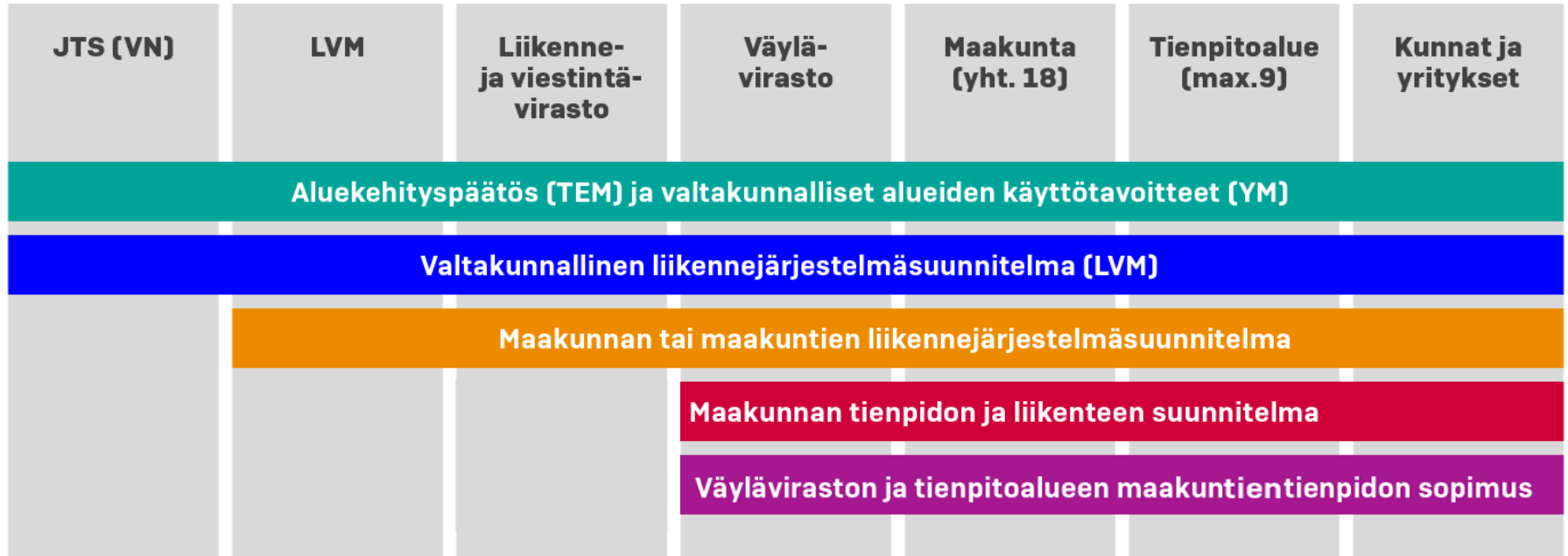
Liikennetehtävien rahoitus jakaantuu maakuntauudistuksessa yleiskatteelliseen ja erillisrahoitukseen.

Yleiskatteellisena rahoituksena toteutetaan: joukkoliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (33 M€), liikkumisen ohjaus (900 000 €), eräiden lentopaikkojen rakentaminen ja ylläpito (1 M€), yksityisteiden valtionavustus (700 000 €).

Suurin osa liikenteen rahoituksesta toteutetaan **erillisrahoituksena**: tienpito (n. 410 M€), yksityistielossit ja lautta-alusten tuki (2,3 M€), saaristoliikenne (18 M€), lentoliikenteen ostot Savonlinna–Hki (1 M€).

Toimiva, turvallinen ja kestävä liikennejärjestelmä – vuoro- vaikutusta toimijoiden, päätösten ja suunnitelmien kesken

Kiitos!

lvm.fi @lvmfi

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

